

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι: φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἀρχοῦνται ἀπὸ
1 ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἑτήσια—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὀδὸς Ἰταλίου, 6.

27 Ἀυγούστου 1878

Τόμος Ἕκτος

ΠΑΝΟΜ ΟΙΟΥΤΥΠΟΝ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ
ΝΕΟΦΥΤΟΥ ΒΑΜΒΑ¹

Βάμβας

Ἡ ἐπομένη αὐτοβιογραφία τοῦ φειμνήστου Βάμβα δὲν εἶνε ἀποπερατωμένη· ἐν αὐτῇ ἀφηγεῖται τὰ περὶ αὐτοῦ ὁ Βάμβας μέχρι τῆς εἰσβολῆς τῆς Δραμαλείου στρατίας εἰς τὸ Ἄργολικὸν πεδῖον.
Σ. τ. Δ.

ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ ΒΑΜΒΑ

«Πολλάκις μὲ παρεκάλεσας, φίλε Ι. Βαλέτα, νὰ γράψω πρὸς σὲ τὰ τοῦ βίου μου, καὶ μέχρι τοῦδε ὤκνουσι πρὸς τὴν ἐπιχείρησιν, μηδὲν ἄξιον λόγου βλέπων ἐν αὐτῇ· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπιμένεις τοσοῦτον εἰς τὴν αἴτησιν, ἄξιον λόγου κρίνων παρὰ σεαυτῷ, καὶ εἴ τι μικρὸν ὑπάρχει ἐν ἐμοί, ὑπενδίδω τελευταῖον ὡς πατὴρ φιλόστοργος εἰς τέκνον ἀγαπητόν.

Ἐὐχαριστῶ τῷ Θεῷ πρώτιστα μὲν, ὅτι ἐγενήθην Χριστιανός· δεύτερον, ὅτι ἐκ γονέων πενήτων μὲν, πλουσίων ὅμως εἰς εὐσέβειαν καὶ ἀρετὴν, καὶ τρίτον ὅτι ἕλλην τὸ γένος, καίτοι ὑπὸ τυραννίαν βάρβαρον καὶ ἀντίχριστον· ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας ἐπόθουν τὴν προκοπὴν, καὶ ὁσάκις ἔβλεπον ἄνθρωπον πεπαιδευμένον, διεγείρετο ἐν τῇ καρδίᾳ μου τιμὴ καὶ σέβας πρὸς αὐτόν, ὡς θεῖόν τι ὄν. Ὁ πατὴρ μου Ἰσιδωρος καὶ ἡ μήτηρ μου Σταματοῦ συνέτεινον πολὺ εἰς τὴν φιλομάθειαν διὰ τῶν φρονίμων καὶ ἀκαταπύστων αὐτῶν συμβουλῶν.

Μέχρι τῆς ἡλικίας δεκαπέντε ἐτῶν ἐφοίτων εἰς τὰ διδασκαλεῖα τῆς πατρίδος μου Χίου· συναισθανόμενος δὲ τὴν ὀλίγην εἰς τὰ μαθήματα ἐπίδοσίν μου, καὶ ἀκούων τὴν σχολὴν τῆς Σίφνου φημιζομένην, παρεκάλουν τοὺς γονεῖς μου νὰ μὲ ἀποστείλωσιν ἐκεῖ, καὶ ἐναντιουμένου διὰ τε τὴν μικρὰν καὶ ἀπροστάτευτον ἐν ξένῳ τόπῳ ἡλικίαν μου, καὶ διὰ τὴν πενίαν, μόλις κατέπεισα αὐτοὺς δεόμενος μετὰ δακρύων νὰ μὲ ἐφοδιάσωσιν, ὅπως ἡδύναντο, καὶ νὰ εὐχωνται ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν οὐράνιον πατέρα. Ἐλθὼν οὕτως εἰς Σίφνον, διέμεινα ἐκεῖ μαθητεύων δύο ἔτη. Ἡ σχολὴ εἶχεν ἕνα μόνον διδάσκαλον, Μισαήλ τὸν Πάτριον, ὅστις ἐδίδασκε μόνον τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, καθὼς πάντες σχεδὸν οἱ

1. Ἐγενήθην ἐν Χίῳ, ἐν ἔτει 1770· ἀπεδίδωσκον ἐν Ἀθῆναις, ἐν ἔτει 1855.

διδάσκαλοι τοῦ καιροῦ ἐκείνου. Φιλολογία, Λογική, Φιλοσοφία, Στοιχεῖα Μαθηματικῆς, ταῦτα ἦσαν τότε ἐν ταῖς δημοσίαις σχολαῖς ἢ ὅλως ἀγνώριστα, ἢ σπανιότατα. Ἐνταῦθα ὀφείλω νὰ ἀναφέρω μετ' ἐπαίνου τὴν φιλομάθειαν τῶν Σιφνίων καὶ τὴν πρὸς τοὺς ξένους μαθητὰς ἐξαιρέτον φιλανθρωπίαν.

Μέλλοντος δὲ τοῦ Μισαήλ νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὴν Πάτριον, κατ' ἐπιταγὴν τοῦ τότε Πατριάρχου, ὡς ὑποδιδασκάλου τοῦ ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ περιουνοῦμου Δανιήλ, ἐπανῆλθον εἰς τὴν πατρίδα μου, καὶ ἠτοιμάσθην νὰ ἀναχωρήσω μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ἐπιποθὼν νὰ μαθητεύσω καὶ παρὰ τῷ Δανιήλ· ἦτο Σάββατον τῆς τυροφάγου, ὅτε εὔρον πλοῖον ἑτοιμον νὰ ἐκπλεύσῃ εἰς Σάμον. Ἐλθὼν λοιπὸν μετὰ σπουδῆς εἰς τὴν οἰκίαν, παρεκάλουν τὴν μητέρα μου, ἀπόντος τοῦ πατρὸς ἐν τῇ ἀγορᾷ, νὰ μοι εὐχρηθῇ διὰ νὰ ἀναχωρήσω· ἡ δὲ ἤθελε διὰ τὸ ἐπίσημον τῶν ἡμερῶν νὰ ἀναβάλλω τὴν ἀναχώρησίν μου εἰς τὴν πρώτην ἑβδομάδα τῆς τεσσαρακοστῆς. Ἐν τούτοις ἐλθὼν ὁ πατὴρ μου ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς, καὶ ἀκούσας τὴν διαφιλονεικίαν ταύτην, ἐστάθη ὀλίγον σκεπτόμενος, καὶ ἐξαίφνης εἶπε μεγάλη τῇ φωνῇ· *Γύναι, ἄς εὐχρηθῶμεν εἰς τὸν υἱόν μας!* τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μετ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε. Ἀναφέρω ταῦτα τοῦ πατρὸς μου οὐ τοσοῦτον πρὸς ἐπαῖνον ἐκείνου, καίτοι πολλῶν ἐπαίνων ἀξίον ἐν τῇ ταπεινῇ αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ καταστάσει, ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς παράδειγμα τῶν πατέρων, πόσον ὀφείλουσι νὰ προσέχωσιν εἰς τὴν σπουδαίαν ἀνατροφήν τῶν τέκνων αὐτῶν.

Φθάσας δὲ εἰς τὴν Σάμον τὸ πρῶν τῆς ἐπιούσης ἡμέρας, ἐφιλοξενήθην παρὰ τῷ Ἀρχιερεῖ, πρὸς ὃν εἶχον συστατικὴν ἐπιστολήν, καὶ τὴν δευτέραν ἐπιβὰς εἰς πλοιάριον φέρον εἰς τὴν Πάτριον σταφίδα, τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἀπέβην εἰς τὴν νῆσον καὶ ἀνέβην εἰς τὴν ποθεινὴν σχολὴν, καὶ προσεκύνησα εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεολόγου, καὶ ἠσπασθὴν τὴν δεξιάν τῶν διδασκάλων Δανιήλ καὶ Μισαήλ. Ἐμαθήτευσα δὲ ἐν τῇ σχολῇ ταύτῃ δύο ἔτη. Ἡ διδασκαλία περιωρίζετο καὶ ἐνταῦθα εἰς ἐξήγησιν καὶ συντακτικὴν ἀνάλυσιν. Φιλολογικὴ θεωρία δὲν ἐγένετο· διότι οἱ διδάσκαλοι δὲν ἤξευρον οὔτε τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν, οὔτε ἄλλην τινὰ Εὐρωπαϊκὴν· καὶ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς